

נציבות שירות המדינה

הודעות

הודעה שע/25

כ"ד בסיוון התש"ע (6.6.2010)

הודעה מס' שע/25

העסקת מתנדבים בשירות המדינה

1. פרק משנה 16.6 לתקשי"ר דן בהעסקת מתנדבים בשירות המדינה. ההגדרה ל"מתנדב" בפרק משנה זה היא כדלקמן: "מי שמועסק בשירות המדינה ללא תמורה וללא יחסי עובד מעביד".
אולם, השאלה אם התקיימו בנסיבות מקרה מסוים יחסי עובד מעביד היא בראש ובראשונה שאלה משפטית, המתבססת על עובדותיו של כל מקרה לגופו. בתי הדין לעבודה הכירו, לא פעם, ביחסי התנדבות כיחסי עובד מעביד בדיעבד, המזכים את המתנדב, בין היתר, בתשלום שכר ראוי.
2. מטרת תיקון זה, הינה ליצור מסגרת העסקה ראויה לעידוד ערכי ההתנדבות בשירות הציבורי, שאין בה מאפיינים העשויים להצביע בדיעבד על התקיימותם של יחסי עובד מעביד בין המדינה למתנדבים.
3. לאור האמור לעיל, ועל מנת למנוע העסקת מתנדבים שלא למטרות המוכרות כראויות לכך, הוחלט לקבוע תנאים ברורים שרק בהתקיימם ניתן להעסיק מתנדבים בשירות המדינה, כמפורט בתיקון.
4. כמו כן, נקבעו מספר מגבלות להעסקת מתנדבים, כמפורט בתיקון, כדי לשמור על האופי ההתנדבותי של ההעסקה הנדונה.
5. בנוסף, עודכנה רשימת התפקידים עליהם חל חוק הביטוח הלאומי, בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי (מתנדבים), התשל"ח-1978.
6. מומלץ כי כל משרד יכין בתיאום עם נציבות שירות המדינה, נוהל להעסקת מתנדבים, שם יקבעו קריטריונים נוספים להעסקת מתנדבים המתאימים למשרד, וכן יערוך רישום המתנדבים במשרד לצורך בקרה ודיווח.
7. התיקון לתקשי"ר בהתאם לנ"ל ותיקונים אחרים כלולים בדפי ההחלפה המצורפים להודעה זו.

שמואל הולנדר
נציב שירות המדינה

תיקונים בהחלפת דפים

להכניס את הדפים שכותרותיהם		להוציא את הדפים שכותרותיהם		אסמכתא
(דף אחד)	11.968 (עמ'11)	(דף אחד)	11.968 (עמ'11)	פטור ממכרז למשרת ראש אגף בכיר (תכנית העצמת תשתיות מורשת לאומית)
(דף אחד)	16.621 - 16.611	(דף אחד)	16.621 - 16.611	שע/25 (פסקאות 16.611, 16.621 (א)20- 23 ונסמן (ב))

משרד התשתיות הלאומיות			
המשרה	הרכב הוועדה	מספר החלטת הממשלה ומועדה	אישור המינוי
מנהל מינהל המחקר למדעי האדמה והים	מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות או נציגו (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; מדען ראשי מאחד ממשרדי הממשלה הבאים: משרד המדע, התרבות והספורט, המשרד להגנת הסביבה; משרד החקלאות ופיתוח הכפר או הוועדה לאנרגיה אטומית, אשר ימונה על-ידי מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, בתיאום עם נציב שירות המדינה; שני נציגי ציבור, האחד מתחום מדעי האדמה והשני מתחום מדעי הים, במעמד של פרופ' מן המניין, (שאינם עובדי מינהל המחקר למדעי האדמה והים), וימונו על-ידי מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות ונציב שירות המדינה, על-פי המלצת המועצה המדעית של מינהל המחקר למדעי האדמה והים; מנהל המינהל ימונה לתקופה של ארבע שנים. בתום תקופת הכהונה יהיה רשאי השר הממונה, בהתייעצות עם נציב שירות המדינה, להאריך את הכהונה לתקופה נוספת אחת או יותר שלא תעלינה במצטבר על ארבע שנים ובלבד שתקופת הכהונה המוארכת לא תפחת משנתיים. (14/ט)	4495 (19.2.2009)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23
מנהל הרשות הממשלתית למים וביו	מנכ"ל המשרד בו נמצאת המשרה או נציגו (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; שלושה חברים נוספים אשר אינם עובדי המשרד בו נמצאת המשרה, בעלי מומחיות וניסיון בתחום הרלוונטי. (24/ח)	345 (לעניין מאפייני המשרה) (14.9.1999) 2541 (לעניין הרכב הוועדה) (29.9.2002)	ממשלה, על-פי הצעת השר, לפי חוק המים, התשי"ט-1959, סעיף 124 י"ט(א)
מנהל רשות הגז הטבעי	מנכ"ל המשרד בו נמצאת המשרה או נציגו (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; שלושה חברים נוספים אשר אינם עובדי המשרד בו נמצאת המשרה, בעלי מומחיות וניסיון בתחום הרלוונטי.	2550 (29.9.2002)	ממשלה, לפי חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, סעיף 59(א)

משרד לביטחון הפנים			
המשרה	הרכב הוועדה	מספר החלטת הממשלה ומועדה	אישור המינוי
מבקר המשרד לביטחון הפנים	מנכ"ל המשרד לביטחון הפנים או נציגו (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; מבקר מערכת הביטחון; איש אקדמיה בכיר בעל רקע בתחום הביקורת שימונה נציב שירות המדינה בהתייעצות עם מנכ"ל המשרד לביטחון הפנים; ראש המחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים.	1008 (16.11.2003)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23
מנהל הרשות להגנת עדים	מנכ"ל המשרד לביטחון הפנים; נציב שירות המדינה; פרקליט המדינה; הסניגורית הציבורית הארצית; ראש אגף חקירות ומודיעין של משטרת ישראל. (4/ט)	433 (10.9.2006)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23

משרד ראש הממשלה			
המשרה	הרכב הוועדה	מספר החלטת הממשלה ומועדה	אישור המינוי
גנז המדינה	מנכ"ל המשרד בו נמצאת המשרה או נציגו (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; שלושה חברים נוספים אשר אינם עובדי המשרד בו נמצאת המשרה, בעלי מומחיות וניסיון בתחום הרלוונטי.	2799 (31.12.2000)	ממשלה, לפי חוק הארכיונים, התשט"ו-1955, סעיף 2
הסטיסטיקן הממשלתי	מנכ"ל המשרד בו נמצאת המשרה או נציגו (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; שלושה חברים נוספים אשר אינם עובדי המשרד בו נמצאת המשרה, בעלי מומחיות וניסיון בתחום הרלוונטי.	345 (לעניין מאפייני המשרה) (14.9.1999) 2541 (לעניין הרכב הוועדה) (29.9.2002)	ממשלה, לפי פקודת הסטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972, סעיף 2(א)

משרד ראש הממשלה			
המשרה	הרכב הוועדה	מספר החלטת הממשלה ומועדה	אישור המינוי
חברי בית-הדין המיוחדים לגיור	הרב הראשי לישראל המופקד על הגיור (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; ראש מערך הגיור או נציגו; נציג שיוצע על-ידי הרב הראשי המופקד על הגיור, ואשר לא יהיה כפוף לו מבחינה ארגונית, באישור נציב שירות המדינה והיועץ המשפטי לממשלה; נציג ציבור בעל מומחיות, שימונה על-ידי מנכ"ל משרד ראש הממשלה בהתייעצות, עם נציב שירות המדינה. (12/ס)	4614 (25.12.2005)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23
מנהל הרבנות הראשית	מנכ"ל המשרד בו נמצאת המשרה או נציגו (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; שלושה חברים נוספים אשר אינם עובדי המשרד בו נמצאת המשרה, בעלי מומחיות וניסיון בתחום הרלוונטי.	345 (לעניין מאפייני המשרה) (14.9.1999) 2541 (לעניין הרכב הוועדה) (29.9.2002)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23
מנהל הרשות לפיתוח כלכלי במגזר המיעוטים	1. מנכ"ל משרד ראש הממשלה או נציגו (י"ר); 2. נציב שירות המדינה או נציגו; 3. מנכ"ל משרד האוצר או נציגו; 4. איש אקדמיה בעל היכרות וידע בתחום הכלכלה הישראלית, שימנה נציב שירות המדינה, בהתייעצות עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה ומנכ"ל משרד האוצר; 5. נציג ציבור הבקיא בתחום הכלכלה הישראלית, ימנה מנכ"ל משרד ראש הממשלה בהתייעצות עם נציב שירות המדינה. * אחד מבין שני החברים המצוינים בנסמכים 4 ו-5, לכל הפחות, יהיה נציג מקרב מגזר המיעוטים (האוכלוסיה הערבית, לרבות הדרוזית והצ'רקסית). (23/ס)	3488 (11.5.2008)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23
מנהל שירותי הדת	מנכ"ל משרד ראש הממשלה או נציגו (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; עובד מדינה בכיר הבקיא בתחום שירותי הדת, שימנה מנכ"ל משרד ראש הממשלה בהתייעצות עם נציב שירות המדינה; איש אקדמיה בעל ידע והיכרות בתחום שימנה נציב שירות המדינה בהתייעצות עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה; נציג ציבור בעל ידע והיכרות בתחום שימנה מנכ"ל משרד ראש הממשלה בהסכמת נציב שירות המדינה.	2177 (4.7.2004)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23
מנהל תכנית הצוערים לשירות המדינה	נציב שירות המדינה או נציגו (י"ר); מנכ"ל משרד ראש הממשלה או נציגו; הממונה על התקציבים או נציגו; שני נציגי ציבור אשר ימונו בהסכמה בין נציב שירות המדינה למנכ"ל משרד ראש הממשלה והממונה על התקציבים. (שצ/22)	1586 (11.4.2010)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23
ראש אגף בכיר (תכנית העצמת תשתיות מורשת לאומית)	מזכיר הממשלה (י"ר); נציב שירות המדינה; מנכ"ל משרד החינוך או נציגו; ראש מינהל תרבות במשרד התרבות והספורט או נציגו; נציג ציבור בעל תואר שלישי בתחום מתחומי מורשת התרבות, ההתיישבות, הארכיאולוגיה, המוזיאונים, ההיסטוריה וכדומה או בעל ניסיון בתחום ניהול פרויקטים עתירי משאבים, שימונה בידי מזכיר הממשלה בהתייעצות עם נציב שירות המדינה. (שצ/25)	1656 (9.5.2010)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23
ראש לשכת הקשר "נתיב"	מזכיר הממשלה (י"ר); נציב שירות המדינה או נציגו; מנכ"ל המשרד לקליטת העלייה; עובד בכיר של שירות הביטחון הבקיא בתחום פעולתו של "נתיב", שימנה נציב שירות המדינה, בהתייעצות עם מזכיר הממשלה; איש אקדמיה בעל ידע והיכרות עם תחום יהדות מדינות חבר העמים, שימנה מזכיר הממשלה, בהתייעצות עם נציב שירות המדינה. (3/ס)	4021 (31.7.2005)	ממשלה, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, סעיף 23

16.6 - העסקת מתנדבים

16.61 חלות והגדרות / 16.62 תפקידים / 16.63 תשלומים וביטוח / 16.64 נהלים

16.61 - חלות והגדרות

16.611

- (א) הוראות פרק משנה זה חלות על מתנדבים (לרבות גמלאים) שיועסקו בשירות המדינה ללא תמורה;
- (ב) בפרק משנה זה:
- "מתנדב" - מי שתורם מרצון מזמנו או מרצו, למשרד או יחידה בשירות המדינה, ללא תמורת שכר או גמול אחר (מלבד החזרי הוצאות לפי פסקה 16.631) וללא יחסי עובד מעביד.

16.62 - תפקידים

16.621

- ניתן להעסיק מתנדבים, בכפוף להוראות פסקה זו, בתפקידים כדלקמן:
- (א) תפקידים שעל המתנדבים העוסקים בהם חל חוק הביטוח הלאומי בהתאם לרשימה דלהלן:
1. הנחלת הלשון העברית;
 2. ביעור הבערות;
 3. חינוך מבוגרים;
 4. טיפול חינוכי וחברתי בקידום משפחות, ילדים או נוער;
 5. קליטת עולים;
 6. שירותי ייעוץ לתושבים ולתיירים;
 7. טיפול בקשישים, בנכים, בחולים או במשפחותיהם;
 8. עזרה באחזקת מעונות או מוסדות של קשישים, נכים או חולים;
 9. טיפול במשפחות שכולות;
 10. עזרה לקיבוצים, לישובים חקלאיים או ליישובי ספר בדרך של שמירה, ביצורים עבודה בענפי המשק או בדרך של פעולות הדרכה חקלאית או הדרכה אחרת, ובלבד שתקופת ההתנדבות של המתנדב בפעולות אלו הינה ארעית ואינה עולה על שישה שבועות רצופים;
 11. טיפול בחיילים ובמשפחותיהם;
 12. סיוע למערכת הביטחון בעבודות ביצורים, עבודה במחסני חירום, עבודה בסדנות או עבודה אחרת במחנות צה"ל וביחידותיו;
 13. התנדבות שלא בשכר לשירות עבודה כמשמעותו בסעיף 1 לחוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967;
 14. אבטחת מוסדות חינוך או מוסדות ציבור;
 15. אבטחת פעולות חינוכיות, לרבות אבטחת טיולים וליווים ואבטחת מסעות גרנד"ע וליווים;
 16. גמילה מסמים, מעישון או מאלכוהול;
 17. מניעת עבריינות;
 18. שיקום אסירים וטיפול במשפחות אסירים;
 19. פעולות תרבות על-ידי אומנים מתנדבים ביחידות ובמחנות צה"ל או פעולות כאמור ביישובי ספר בתקופה בה מתנהלים באותו אזור פעולות איבה;
 20. שירות לאומי בהתנדבות כמשמעותו בתקנה 2(א) לתקנות הביטוח הלאומי (בנות בשירות לאומי בהתנדבות), התשס"ב-2002;
 21. החזקת ילד או בוגר שהוא פסול דין, בידי אב ואם, שאושרו לגביו כמשפחת אומנה, על ידי משרד העבודה והרווחה; לענין זה, "החזקה" - בכל שעות היממה;
 22. הנצחת זכר השואה וחלליה;

23. פעילות למען איכות הסביבה, שמירת הטבע והגנה על בעלי חיים, על-פי הפניה של משרד ממשלתי, המוסד, רשות מקומית, ההסתדרות הציונית העולמית או הסוכנות היהודית לארץ ישראל, או פעילות כאמור שאיגן גוף ציבורי אחר כמשמעו בסעיף 287 לחוק ושמקומה ומועדה נקבעו מראש.

(ב) תפקידים אחרים שלא חל עליהם חוק הביטוח הלאומי, אך יש בהם תועלת לאומית ותרומה למטרות ציבוריות, אשר אושרו על-ידי האחראי במשרד או מי מטעמו. במקרה של ספק יש לפנות לנציבות שירות המדינה. מתנדבים לתפקידים אלה יבוטחו בחברת הביטוח "ענבל", קרן פנימית לביטוחי ממשלה, כמפורט להלן.
(שע/25)

16.63 - תשלומים וביטוח

16.631

מתנדב זכאי לקצובת נסיעה, אם מגיעה לו, בהתאם לאמור בסעיף 28.31, ולקצובת אש"ל אם יצא לתפקיד חוץ, כאמור בפרק משנה 26.2.
(6/זס)

16.632

(א) מתנדב המבוטח בביטוח הלאומי ונפגע אגב פעולות התנדבות, לרבות נסיעה למקום ההתנדבות וחזרה, או חלה במחלה המוכרת כמחלת מקצוע כתוצאה מפעולות ההתנדבות, זכאי וזכאים התלויים בו, לגמלאות על-פי פרק ג' ו-ג' 1 לחוק הביטוח הלאומי;

(ב) מתנדב המבוטח בחברת "ענבל" אשר נפגע אגב פעולות התנדבות, לרבות בעת נסיעה למקום ההתנדבות ובחזרה, מבוטח לפי הפירוט הבא:

1. תאונות אישיות - מוות או נכות תמידית בגבולות אחריות, כמפורט במפרט החיוב והכיסוי של קרן פנימית לביטוחי הממשלה;
2. אשפוז משלים - לפי תנאי הביטוח לאשפוז של עובדים הנשלחים בתפקיד לחוץ-לארץ;
3. צד ג' / חבות המעבידים - בגבולות אחריות כמפורט במפרט החיוב והכיסוי של קרן פנימית לביטוחי הממשלה;
4. לא יבוצע תשלום כפול, הפיצוי או השיפוי יהיה לפי נסמן 1 או לפי נסמן 3 בלבד;
5. סכומים אלה צמודים לשיעורים ולמועדים של תוספת היוקר לעובדי המדינה.
(נב/14)

16.64 - נהלים

16.641

(א) מתנדב המבקש לעבוד בשירות המדינה יציע את עצמו למשרד בו הוא מעוניין לעבוד, באמצעות טופס התנדבות לעבודה בשירות המדינה (מדף 2297). לגבי מתנדבים המבוטחים בביטוח לאומי לפי הוראות פסקה 16.621(א), יש לחדש את טופס ההתנדבות כל שנה;

(ב) ניתן להעסיק מתנדב שהוא תושב חוץ רק אם קיבל מאת משרד הפנים, הלשכות למינהל אוכלוסין, אשרה ורישיון לשיבה בארץ מסוג מתנדב (ב-4). אשרה כנ"ל מוטבעת בדרכונו של תושב החוץ המתנדב.
(נא/59)

16.642

קיבל המתנדב את הטופס ממולא על-ידי המשרד והתנאים המפורטים בו נראים לו, יאשר זאת בכתב בארבעת העותקים של הטופס ויחזירנו למשרד.

16.643

החזיר המתנדב את ארבעת עותקי הטופס למשרד, יבטח חשב המשרד את המתנדב בהתאם לנאמר בנסמן 4 בטופס.

16.644

מתנדב כנ"ל שהודיע כי בדעתו להפסיק להתנדב בהתאם להוראות נסמן 5 בטופס האמור, יודיע מנהל משאבי אנוש מיד על הפסקת עבודת המתנדב לחשב המשרד ולמוסד לביטוח לאומי או לחברת "ענבל" - אם המתנדב מבוטח אצלה.